

**2009 MALÎ YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE
KANUNU TASARISI İLE 2007 MALÎ YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU
TASARISI'NIN PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU GÖRÜŞME
TUTANAKLARI**

BAŞKAN: Sait AÇBA (Afyonkarahisar)
BAŞKANVEKİLİ: Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU (Bursa)
SÖZCÜ : Hasan Fehmi KINAY (Kütahya)
KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)
-----O-----

06.11.2008

İÇİNDEKİLER

- SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
- Rekabet Kurumu
- Milli Prodüktivite Merkezi
- Küçük ve Orta Ölçekli San. Geliş. Destekleme İdaresi Başkanlığı
- Türk Akreditasyon Kurumu
- Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı
- Türk Patent Enstitüsü Başkanlığı

BAŞKAN – ...

Sayın Hamzaçebi, buyurun efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Rekabet Kurumunun Sayın Başkanı ve bürokrasinin değerli temsilcileri; Sayın Bakana güzel sunumundan dolayı teşekkür ediyorum ve görevinde başarılar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, ben Rekabet Kurumu üzerinde kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum. Hepinizin bildiği gibi bizim Avrupa Birliğine rekabet konusundaki uyum yükümlülüğümüz bir rekabet hukukunun, rekabet kurallarının Avrupa Birliğiyle uyumlaştırılması -ki buna antitröst kuralları diyoruz- bir de devlet yardımları konusudur. Rekabet Kurumu, rekabet hukuku Türkiye’de oldukça mesafe almış, iyi bir yere gelmiştir, ancak onda da şüphesiz ekonominin ve toplumun ihtiyaçlarının değişmesine paralel olarak birtakım değişikliklerin yapılması ihtiyacı vardır. Ona ilişkin tasarının da Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiğini öğrendim, geçen sene taslak hâlinde olan çalışmanın Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunduğunu öğrendim, umarım en kısa zamanda yasalaşır. Devlet yardımları konusundaki çalışma ise henüz tam bir sona kavuşmuş değil, yani Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmiş değil, ancak belki o konuda bu kriz nedeniyle acele etmemek daha mı uygun olur, bunu Rekabet Kurumunun dikkatine sunuyorum. Çünkü devlet yardımları konusunda Avrupa Birliğine şimdiden uyum sağlamak demek belki bizim bir kısım sektörlerin devletten aldığı yardımların, desteklerin ortadan kalkmasına neden olabilir, belki o konuda biraz daha yavaş gidilebilir, o konuda o kadar acele edilmeyebilir.

Yine kriz nedeniyle rekabet hukukumuzda acaba belli konularda bir esneklik sağlamak düşünülebilir mi? Bunu bir fikir olarak söylüyorum. Birleşme, devralma veya yatay anlaşmalar konusunda kriz şartlarında belki biraz daha esnek bir yaklaşım reel sektörün bu krizden daha az etkilenmesine neden olabilir.

Değerli arkadaşlar, rekabet hukukunun oturması, yerleşmesi her açıdan önemli, sağlıklı bir piyasanın varlığı rekabet hukukunun gelişmiş olmasıyla çok yakından ilişkilidir. Çünkü ekonomideki teşebbüslerin davranışlarından kaynaklanabilecek piyasa aksaklıkları bir yandan tüketici refahını azaltırken öte yandan da bu azalan refahın bu refahı azaltan işletmelere transfer edilmesine, yani kartel, tröst gibi oluşumlara transfer edilmesine yol açar. O nedenle tekel ve kartellerle mücadele etmek, bunun oluşumunu önlemek Rekabet Kurumunun temel görevlerindedir. Bu konuda Rekabet Kurumunun resen harekete geçebilmesini son derece önemli bir araç olarak görüyorum. Rekabet Kurumu şikâyet olmaksızın bu konuda resen harekete

geçebilmelidir. Eğer geçmiyorsa kartel ve tröst oluşumuna karşı Rekabet Kurumu gerekli etkinlikte çalışmıyor demektir, en azından ben öyle yorumluyorum.

Kurumun çalışmalarına baktığımda, faaliyet raporunda yer alan rakamlara ve orada verilen bilgilere baktığımda, kurumun resen yaptığı inceleme sayısının giderek daha azaldığını görüyoruz. 2007 yılı faaliyet raporuna göre 2007 yılında resen incelenen toplam dosya sayısı sadece 1 tanedir, buna karşı 2006 yılında 20, 2005 yılında 12, 2004 yılında 12, 2003 yılında ise 8 adet dosyanın resen incelemeye alındığını görüyoruz. 4054 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi kapsamında bulunan rekabeti ortadan kaldırmaya yönelik teşebbüsler arası anlaşmalar ve teşebbüs birliği kararlarına yöneliktir, bu resen incelemeye konu olan olaylar, dosyalar onlara yöneliktir. Bir başka ifadeyle, Rekabet Kurumunun 2007 yılına kadar kartelleşme girişimlerini herhangi bir şikâyete gerek kalmaksızın resen izlediği ve gerektiğinde inceleme başlattığı, ancak 2007 yılında bu kapsamda herhangi bir inceleme başlatmayarak âdeta pasif bir tutum takındığı görülmektedir. Rakamlar bana böyle bir izlenim veriyor. Bu iki gösterge bir arada düşünüldüğünde kurumun son yıllarda dikkat ve enerjisini tekeller ve karteller ile mücadelenin dışında kalan alanlara yönlendirip yönlendirmediği sorusu akla geliyor.

Nitekim kurumun faaliyet raporları incelendiğinde özellikle son yıllarda uluslararası ilişkiler ve rekabet danışmanlığına yönelik faaliyetlerde gözle görülür bir artış dikkat çekmektedir. Şüphesiz, gerek uluslararası ilişkiler gerekse rekabet danışmanlığına yönelik faaliyetler rekabet otoriteleri bakımından son derece önemlidir. Bununla birlikte bu faaliyetlerin yapılması kurumun temel görevlerini engellememesi veya sınırlandırmaması gerekir. Zira etkili bir biçimde 4054 sayılı Kanun'un 4 ve 6'ncı maddelerini uygulamayan bir Rekabet Kurumu kendisine kanunla verilen sorumluluklarını yerine getirme yükümlülüğünü taşıyan bir kamu otoritesi olmaktan çıkar ve bir ting - teng kurumuna dönüşür. Bu hususun Rekabet Kurumunun çalışmalarında dikkate alınacağı kanaatindeyim, alınmasını diliyorum.

Rekabet Kurumuyla birlikte diğer bütün düzenleyici ve denetleyici kurulların personelin bir harcırah problemi vardır. Bu harcırah problemi de diğer kurumlar gibi Rekabet Kurumunun çalışmalarını da olumsuz etkilemektedir. Bu kurumların Harcırah Kanunu'na tabi olmayacağı yönünde geçen dönemde yapmış olduğumuz bir yasa tasarısı çalışması Plan ve Bütçe Komisyonundan geçtiği hâlde Genel Kurul gündeminde kalmış, yasalaşmamıştır. Bunun da bir an önce yasalaşmasını diliyorum.

Rekabet konusunda söyleyeceğim bir konu da şudur: Örnek veriyorum: Resen inceleme sayısı 1 olduğu için acaba kurumun resen inceleyeceği bir olay olabilir mi? Geniş toplum kesimlerini ilgilendiren bir olay bu, tüketici kredi kartı faizleri. Şimdi, bir çalışma yaptım -ki bu on iki bankanın toplam aktif büyüklüğü bankacılık sektörünün aktif toplamı içerisindeki kıyasla yüzde 48- toplam bankacılık sektörü aktifinin yüzde 48'ine sahip olan on iki bankanın uyguladığı gecikme faizi yüzde 6,20. Bu bir tesadüf müdür? Rekabetin hâkim olduğu bir piyasada on iki bankanın aynı faiz oranını uygulaması gerçekçi midir? Rekabet Kurumu bu konuyu resen incelemeyi düşünüyor mu? Geçen yılki bütçe konuşmasında da söylemiştim, Rekabet Kurumunun çimento sektöründeki kartel olgusuna yönelik olarak yapmış olduğum çok güzel bir çalışma vardı. Bu ve benzeri çalışmalar sonucunda Rekabet Kurumunun yasama organına önereceği bir şey yok mudur? Yani bu Rekabet Yasası şu noktalarda eksik kalıyor, bunu güncelleyelim, yenileyelim, piyasadaki kartel oluşumlarıyla daha ciddi bir biçimde mücadele edelim. Bunu bu bütçe vesilesiyle bir kez daha soruyorum.

Buradan tüketicinin korunması konusuna geçmek istiyorum. Tüketicinin Korunması Hakkında 4077 sayılı Kanun 23 Şubat 1995 tarihinde kabul edilmiştir, zaman içerisinde ihtiyaçlara uygun olarak, ihtiyaçlardaki değişikliğe paralel olarak birtakım değişiklikler de bu Yasa'da yapılmıştır. Güzel bir Yasa'dır, ancak bazı konularda eksiklik olduğunu düşünüyorum. Ayıplı hizmet tanımının ve hizmet tanımının piyasaya, tüketicilerin ihtiyaçlarına uygun olarak yapılmadığı kanaatindeyim. Bir örnek vermek istiyorum: Piyasada kargo şirketleri var. Kargo şirketleri gönderileri bir kişiden alıp bir başka kişiye, bir adresten alıp bir başka adrese taşıyan şirketler biliyorsunuz. Bu şirketlerin hiçbir denetimi yok ve tüketicinin, hizmetten yararlanan kişinin şikâyet edeceği merci de yok. Yasa'ya baktım, Yasa'daki ayıplı hizmet tanımı buna yeterince izin vermiyor gibi geldi bana. Yine de Sayın Bakanın değerlendirmesine sunuyorum. Bir kargo şirketi bir gönderiyi bir adresten alıp bir başka adrese bir ay sonra teslim ediyorsa burada o gönderiyi gönderen kişinin değil, o gönderiyi bekleyen, alan kişinin şikâyeti olabilmeli, bunu şikâyet konusu yapabilmeli ve Sanayi Bakanlığı da bunu inceleyebilmelidir. Fakat hizmet tanımına baktığımda, biraz önce andığım Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinde yer alan hizmet

tanımına baktığımda bu tanım sanki bu tüketicinin şikâyetini kapsamıyor gibi. Tanım şu: "Hizmet, bir ücret veya menfaat karşılığında yapılan mal sağlama dışındaki her türlü faaliyeti..." Yani gönderiyi gönderen kişinin o şirketten aldığı hizmeti hizmet sayıyor ama o gönderi eline bir ay geç ulaşan tüketicinin yapacağı hiçbir şey yok veya o gönderi adrese getiriliyor, adresteki kişi belli saatlerde evde olmadığı için bu iade ediliyor. Ben bunu çokça yaşadım. En son bir şirketin böyle bir hizmetine muhatap oldum. Kuryenet şirketi, ben evimde olduğum hâlde, onun saatlerine de uymaya çalıştığım hâlde sonuçta bana gelen bir kartı iade etmiştir. Şimdi bunu ben araştırdım, şikâyet edecek hiçbir merci bulamıyorum.

Sayın Bakanım, görev alanınıza giriyor mu, girmiyor mu? Giriyorsa ben bunu sizin dikkatinize sunuyorum. Evde olunmadığı zaman getirilip... Bunu aslında bir bireysel şikâyet olarak lütfen almayın, bu konuda yaygın bir şikâyet olduğu kanaatindeyim, daha önce başıma fazlasıyla fazla sayıda gelen bir olaydır.

Yine, bu Yasa uyarınca Sanayi ve Ticaret Bakanlığının tüketicinin korunması hakkındaki ilgili genel müdürlüğü bir gazete haberini şikâyet konusu olarak alıp inceleme yapamaz mı? Örneğin bir yatak şirketi gazete haberine konu olmuş, tüketiciye tanıttığı gibi değil o şirketin broşürü, o konuda gazetelerin tüketici köşelerinde o yatak firmasıyla ilgili -firmanın ismini vermeyeceğim- çok fazla sayıda şikâyet var ama bugüne kadar bunu ben de bildirdim "Ne oldu bu?" dedim, bugüne kadar bir cevap da alabilmiş değilim. Yani en azından bu şirketin o broşürünü düzeltmesi gerekir "Buna bu su değdiğinde bu yatağın özelliği bozulur..." Eğer öyleyse bu açıkça yazılır, öyle değilse de "Su dökülürse bozulmaz." denilir, öyle yuvarlak, muğlak ifadeler olmaz.

Yine bu tüketici kredi faizleriyle, gecikme faizleriyle ilgili konuyu Sayın Bakan Rekabet Kurumu yanında sizin de dikkatinize sunuyorum. Esnaf kredi faizlerine gelmek istiyorum. KOSGEB'in vermiş olduğu sıfır faizli krediler var, ancak sıfır faizli kredilerdeki diğer birtakım işlem maliyeti dediğimiz birtakım maliyet unsurlarına baktığımızda aslında bu faiz oranının sıfır olmadığı gözüküyor. Dosya parası, istihbarat parası, şu parası, bu parası dediğimizde 25 bin YTL'lik bir kredide belki bunun maliyeti yüzde 6'da kalıyor ama 10 bin YTL'lik bir kredi alacaksa esnafımız bu maliyet yüzde 14-15'lere geliyor. Yani ya bunu sıfır faizli kredi olarak tanımlamayalım ya da -200 YTL'lik KOSGEB şeyi kaldırıldı sanıyorum ama onun dışındaki dosya parası vesaire onlar hâlâ duruyor- bunları kaldıralım, oldukça minimize edelim. Yani rakamları Sayın Bakan, size ayrıca takdim edebilirim ama sizde bunların olduğu kanaatindeyim. Bakın, vereceğim size: KOSGEB aracılığıyla verilen bu sıfır faizli kredide esnaflık belgesinin tutarı 450 YTL. Diyeceksiniz ki, efendim onu esnaf odası alıyor. Kapasite raporu 240 YTL, banka kesintileri, ipotek, istihbarat vesaire 860 YTL, toplam 1.550 YTL. 10 bin YTL'lik krediye bunu oranlarsak yüzde 15,2 bunun faizi.

SANAYİ VE TİCARET BAKANI MEHMET ZAFER ÇAĞLAYAN (Ankara) – 25 bin.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – 25 bin mi? O zaman yüzde 6,2. Peki, 25 bin ise diyelim ki 25 bin YTL'lik kredinin faizi sıfır gibi gözükmeyle birlikte bunun aslında yüzde 6,2 oranında bir maliyeti vardır. Yani bunu öyle sunarsak daha iyi olur. Ayrıca esnaf kredi faizlerinin Halk Bankası tarafından verilen, işte kooperatifler aracılığıyla kullanılan kredinin faizi de, Halk Bankasından aldığım rakamlar yüzde 14,3 olduğunu gösteriyor. Bu aslında 2007-2008'de 13'e inmişti, 2008 Ağustosunda bunu 14,3'e çıkardınız.

Sayın Bakanım, şimdi kriz geliyor, yani kriz geldi, kriz geldi siz esnaf kredi faizini yükseltiyorsunuz, tam tersini yapmanız gerekir. Sayın Bakanım, tam tersi. Tabii bunun için Hükûmetin bir ekonomik programa ihtiyacı var. Tabii ki bir ekonomik program olmalı ki bütün oyuncular ona göre hareket etsin. Böyle bir program olmayınca işte Halk Bankası "Ben faiz yükseldi, 14,3'e yükselttim." diyor ama Halk Bankasının da bağlı olduğu bir ekonomik program olsa herkes tavrını ona göre alır.

KOBİ'leri hiç söylemeye gerek yok. Biliyorsunuz istihdamın üçte 2'sini sağlar, gayrisafi yurt içi hasıla içindeki payı yüzde 50'nin altındadır, üçte 1'ler veya yüzde 40'lar düzeyindedir ama istihdamdaki payı üçte 2'ler düzeyindedir. Kriz döneminde işsizlik olacağına göre demek ki KOBİ'leri desteklemeye diğer dönemlerdekine kıyasla çok daha fazla ihtiyacınız var, belki diğer dönemlerden daha düşük faizle kredi vermeniz gerekir.

Toparlıyorum Sayın Başkan. KOSGEB'te bir problem var Sayın Bakanım. Problem dediğim, yani bütçe rakamlarına bakıyorum orada problem görüyorum, yoksa KOSGEB'in yapısını bilmiyorum, kimseyi de tanımıyorum orada. Şimdi KOSGEB, ağustos ayına gelmişiz bütçesini harcamıyor; 2008 bütçe ödeneği 222,3 milyon YTL, bunun ağustos sonu itibarıyla 73,7 milyon YTL'sini harcamış. Bir arkadaşınız hayır anlamında kafasını sallıyor, bana gelen bütçe rakamı böyle. O zaman bütçe evrakınız mı yanlış acaba? Geçen sene de bunu söyledim, geçen sene de

birtakım itirazlar oldu, demek ki bu itirazlara rağmen bu rakam buraya geldiği için demek ki düzeltilmiş rakamdır. KOSGEB parasını harcamıyor, harcıyorsa da o zaman bütçesini yapamıyor. Yani buraya, Parlamento'ya bütçe tasarısını getiremiyor.

Patent Enstitüsü'nün bütçesinde de bir azalış var. O neden acaba? Yüzde 10 oranında... Yanlış bir şey söylemeyeyim, bir daha bakayım. Evet, başlangıç ödeneği 35,7 milyar YTL, orada da ağustos harcamasını 6,7 milyar YTL olarak görüyorum, o da ilginç, ona da arkadaşlarımız bakabilir ama asıl üzerinde durduğum, bütçe ödeneği bu yıl 32 milyon YTL, yüzde 10,3 oranında bir azalış var, acaba neden?

Son olarak bir sorumu da sorup burada bitireyim: Bütün milletvekillerine Bakanlık olarak öteden beri gönderdiğiniz o ile yönelik faaliyetlerle ilgili bu küçük broşüre tekrar teşekkür ediyorum. Bu son derece güzel bir hizmet, devam edeceğine de inanıyorum. Trabzon'daki iki organize sanayi bölgesine ilişkin biraz daha açıklayıcı bilgi rica ediyorum. Bunlardan birisi Akçaabat Organize Sanayi Bölgesi. Burada bunun 60 bin YTL proje tutarı olduğunu söylüyorsunuz ve projenin etüt aşamasında olduğunu söylüyorsunuz. Yer seçiminden kaynaklı bir etüt müdür? Yer seçimiyle ilgili muhtelif tereddütler, itirazlar var, ben de o konuda tereddütlerimi ifade etmiştim, onu öğrenmek istiyorum. Bir de, projenin 2008 yılı ödeneğinin 6 milyon YTL olduğu ifade edilmektedir. Bu 6 milyon YTL'lik ödenek bu yıl acaba proje etüdü tamamlanıp harcanabilecek midir? İkinci olarak da Vakıfkebir Organize Sanayi Bölgesi Projesi. Bunun da 2008 yılı ödeneği 542 bin YTL ama 2008 harcaması yoktur ve bunun için ne düşünüyorsunuz? Hem Akçaabat hem bunun 2008 yılı ödenekleri 2009 yılında da kullanılabilir midir?

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.